

ЧАСТИНА ПЕРША

Розділ I

У погоні за м'ясом

Темний хвойний ліс височів обабіч скутого кригою водного шляху. Вітер, який незадовго перед тим пронісся, зірвав із дерев білий сніговий покрив, і в сутінках, що надходили, вони стояли чорні та зловісні, ніби припавши одне до одного. Нескінченне мовчання огорнуло землю. Це була пустеля — безжиттєва, нерухома, і тут було так холодно й самотньо, що навіть не відчувалося смутку. У цьому краєвиді можна було помітити радше схожість до сміху, але сміху, який страшніший за скорботу, сміху безрадісного, як посмішка сфінкса, холодного, як лід. То вічність, премудра й непорушна, глузувала зі суетності життя й марності його зусиль. Це була пустеля — дика, безжальна північна пустеля.

І все-таки в ній було життя, насторожене й зухвале. Уздовж замерзлого водного шляху повільно рухалася зграя вовкоподібних собак. Їхня скуйовджена шерсть була вкрита інеем.

Подих, що виходив з їхніх пащ, негайно ж замерзав у повітрі й, осідаючи у вигляді пари, утворював на шерсті крижані кристали. На них була шкіряна упряж; такими самими посторонками вони були упряжені в сани, що тяглися позаду. Нарти не мали полозів; вони були зроблені з грубої березової кори й усією своєю поверхнею лежали на снігу. Передній край їх був трохи загнутий догори, і це давало їм змогу підминати під себе верхній м'якший шар снігу, що пінився спереду, наче гребінь хвилі. На нартах лежав міцно прив'язаний вузький довгий ящик і лежали ще деякі речі: ковдра, сокира, кавник і сковорода, але насамперед упадав у вічі довгастих ящик, що займав більшу частину місця.

Спереду на широких канадських лижах крокувала, пробиваючи собакам дорогу, людина. За нартами йшла інша, а на нартах у ящику лежала третя людина, шлях якої був закінчений, людина, яку пустеля перемогла і вбила, назавжди позбавивши її нагоди рухатися й боротися. Пустеля не терпить руху. Життя ображає її, тому що життя — це рух, а вічне прагнення пустелі — знищити рух. Вона заморожує воду, щоб зупинити її плин до моря; вона виганяє сік із дерев, доки вони не промерзнуть до свого найпотужнішого серця, але найлютіше й найбезжальніше пустеля душить і переслідує людину, найбентежніший прояв життя, вічний протест проти закону, за яким усякий рух незмінно приводить до спокою.

Спереду й позаду нарт, безстрашні та неприборкані, йшли ті двоє людей, які ще не вмерли. Вони були закутані в хутра й м'які дублені шкури. Брови, щоки та губи в них були так густо вкриті інеєм, який осів на обличчя від їхнього морозного подиху, що

риси їх майже неможливо було розрізнити. Це надавало їм вигляду якихось замаскованих примар, котрі проводжають у потойбічний світ іще одну примару. Але під цими масками були люди, що бажали проникнути в царство розпачу, глузування й мертвої тиші, маленькі істоти, що прагнули грандіозних пригод, боролися з могутністю країни, далекої, чужої та безжиттєвої, як безодні простору. Вони йшли мовчки, зберігаючи подих для важкої роботи тіла. Тиша, що насунулася зусібч, тиснула на них своєю майже відчутною присутністю. Вона тиснула на їхній мозок так, як повітря силою багатьох атмосфер тисне на тіло водолаза, що спустився на глибину, тиснула всією вагою нескінченного простору, всім жахом невідворотного вироку. Тиша проникала в найглибші звивини мозку, вичавлюючи з нього, мов сік із винограду, всі помилкові пристрасті й захоплення, будь-яку схильність до самозвеличення; вона тиснула так, поки люди самі не починали вважати себе обмеженими й маленькими, незначними крихтами та мошками, що загубилися зі своєю жалюгідною мудрістю й короткозорим знанням у вічній грі сліпих стихійних сил.

Минула одна година, друга... Бліде світло короткого безсонячного дня майже згасло, коли в тихому повітрі раптом пролунав слабкий віддалений скрик. Він швидко підсилювався, поки не досяг найвищої напруги, протяжно пролунав, тремтливий і пронизливий, і знову повільно завмер удалині. Його можна було б прийняти за лемент загиблої душі, якби не різко виражений відтінок тужливої злості й болячого голоду. Людина, що йшла попереду, озирнулася, і очі її зустрілися з очима людини, котра йшла позаду. І, переглянувшись понад вузьким довгастим ящиком, вони кивнули один одному голо-

вою. Другий лемент із гостротою голки прорізав тишу. Обидві людини визначили напрямок звуку: він ішов звідкись позаду, зі снігової рівнини, яку вони щойно залишили. Третій лемент почувся трохи ліворуч від другого.

— Білле, вони йдуть слідом за нами, — сказав чоловік, що рухався попереду.

Голос його лунав хрипло й неприродно, і говорив він із помітним зусиллям.

— М'ясо стало рідкістю, — відповів його товариш. — Ось уже кілька днів, як нам не траплявся слід зайця.

Після цього вони притихли, й далі уважно прислухались до вересків, які лунали позаду, то тут, то там.

Коли настала темрява, вони спрямували собак до групи ялинок, що вивищувалися край дороги, і зупинилися на ночівлю. Труну поставили біля багаття, і вона була їм одночасно за лаву і стіл. Собаки, збившись до купи з віддаленого краю вогнища, гарчали та гризлися між собою, не виявляючи жодного бажання поганяти в темряві.

— Мені здається, Генрі, що вони щось надто завзято тиснуть до багаття, — сказав Білл.

Генрі, що сидів навпочіпки коло багаття й опускав у цей момент шматочок льоду в каву, щоб осадити гущу, махнув у відповідь. Він не вимовив ані слова доти, поки не сів на труну й не взявся до їжі.

— Вони знають, де безпечніше, — відповів він, — і воліють їсти самі, ніж стати їжею для інших. Собаки розумні тварини.

Білл похитав головою:

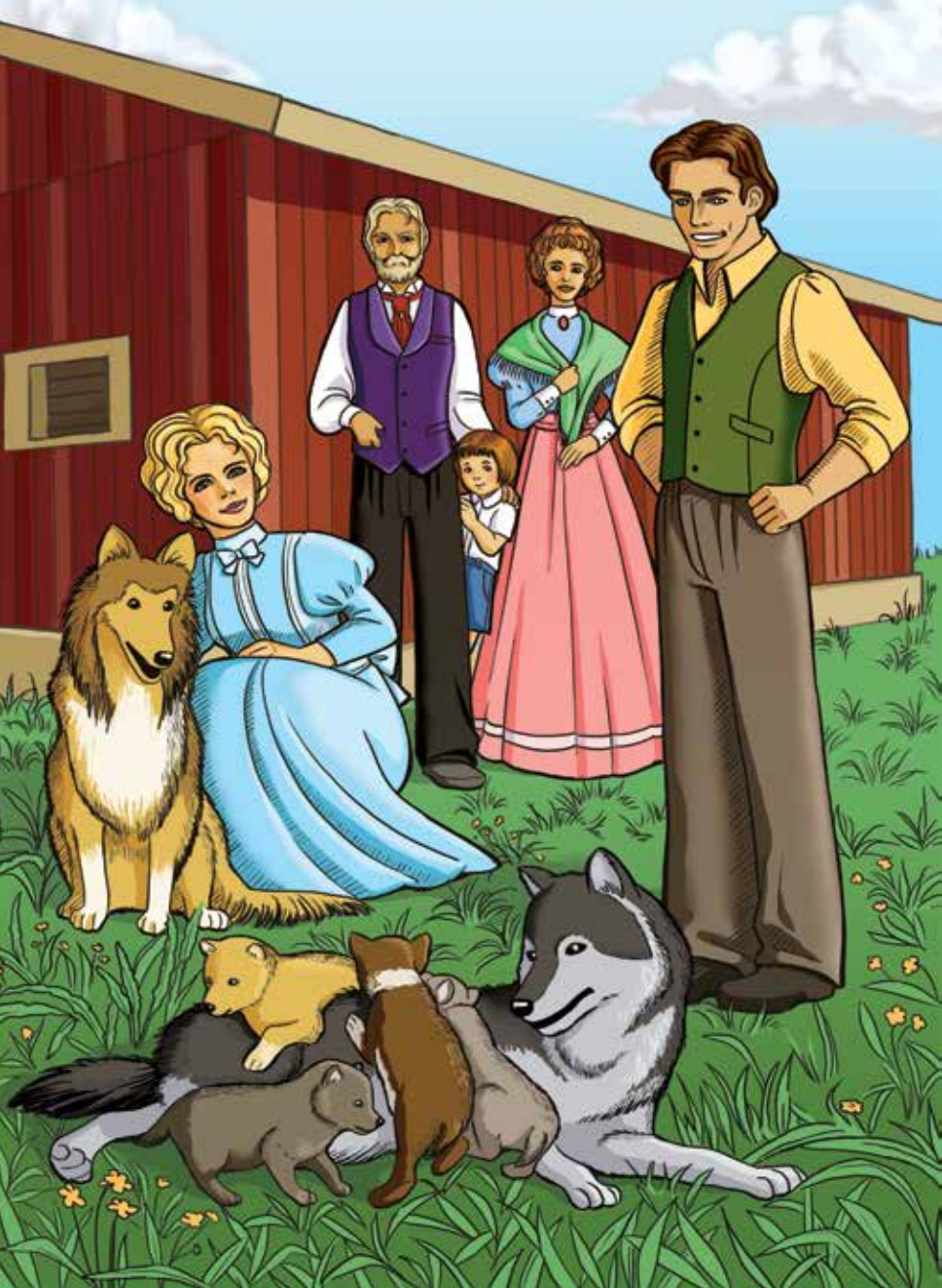
— Ну, не знаю...

Товариш із подивом глипнув на нього.

— Уперше чую, що ти не визнаєш за ними розуму, Білле!

*Біле Ікло підійшов до дружини
улюбленого господаря... і схопив її зубами за сукню.*

Щуценята підповзли до нього, і він дозволив їм залісти на себе і поперекидатися.